

Ragn-Sells yttrande av Naturvårdsverkets skrivelse Minska risken att systemet med anmälningssplikt utnyttjas för avfallsbrottslighet

Ragn-Sells är ett av Sveriges främsta kompetensföretag inom återvinning och miljö. Vi är en del av Ragn-Sellskoncernen och finns även i Norge, Danmark och Estland. Vi erbjuder nyskapande och effektiva lösningar för att minimera, ta hand om och omvandla avfall till resurser.

Ragn-Sells har fått möjlighet att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets skrivelse Minska risken att systemet med anmälningssplikt utnyttjas för avfallsbrottslighet. Synpunkterna följer som nedan.

Förslag från Naturvårdsverket

- Naturvårdsverket föreslår att inom ramen för anmälningssplikt får som mest totalt 500 ton blandat bygg- och rivningsavfall samt lättfraktioner och stoft (s.k. fluff) lagras vid något tillfälle inför eller efter sortering, mekanisk bearbetning eller som del av att samla in avfall.
- Naturvårdsverket föreslår att mer detaljerade krav införs på vad en anmälan ska innehålla avseende en verksamhet som lagrar icke-farligt eller farligt avfall som en del av att samla in det. Mer detaljerade krav införs även för vad ett föreläggande om försiktighetsmått relaterat till verksamheten ska innehålla och som utfärdas av tillsynsmyndigheten.
- Naturvårdsverket föreslår att ett förtydligande görs av bestämmelsen om utsortering av bygg- och rivningsavfall i avfallsförordningen genom att det anges att sortering ska ske "på den plats där avfallet uppkom".

Ragn-Sells anser i stort att det är mycket viktigt att stävja möjligheterna för oseriösa aktörer att verka inom avfallsbranschen. Det är dock viktigt att påminna om att lagstiftning inte ska utformas så att den medför orimliga resursbehov för verksamhetsutövare eller onödiga pålagor som ändå inte drabbar den som bedriver en illegal eller oseriös verksamhet.

Sänkt gräns för tillståndsplikt vid hantering av blandat bygg- och rivningsavfall eller lättfraktioner och stoft

1.1.1 Förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

48 §

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 90.30 gäller för att lagra icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är

1. mer än 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, *eller*
2. mer än 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 90.30 gäller för att lagra icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är

1. mer än 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål,
2. mer än 500 ton blandat bygg- och rivningsavfall (avfallstyp 17 09 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen 2020:614) eller lättfraktion och stoft (avfallstyp 19 10 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen 2020:614), *eller*
3. mer än 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.

Synpunkter:

Utgångspunkten för miljöprövningsförordningen (2013:251) (MPF) är att kravet på tillstånd- och anmälningsplikt grundas från en bedömning om verksamhetens omgivningspåverkan, typ av verksamhet och storleken på verksamheten.

Förslaget på lagstiftning som Naturvårdsverket nu tagit fram kan anses gå emot grundprincipen för miljöprövningsförordningens uppbyggnad då tillståndsplikt enligt 29 kap. 48 § MPF delvis kommer grunda sig på ett brottsförebyggande syfte. Miljöprövningsdelegationer kan komma att få hantera ett stort antal ärenden på grund av förändringen och det kommer påverka seriösa verksamhetsutövare som antingen behöver söka tillstånd för sin verksamhet eller förändra den.

En verksamhet som mellanlagrar mer än 500 ton blandat bygg- och rivningsavfall eller lättfraktion och stoft vid något tillfälle eller mer än 500 ton före eller efter sortering eller mekanisk bearbetning kommer genomgå en tillståndsprövning som blir alldeles för omfattande sett till den

påverkan på miljö och människors hälsa som kan förväntas från verksamheten. Det kan ifrågasättas om syftet med den föreslagna lagstiftningen inte kan uppnås på annat sätt genom t.ex. en utökad tillsyn och bakgrundskontroll av verksamhetsutövare som anmäler om ifrågavarande verksamhet.

49 §

Anmälningsplikt C och verksamhetskod 90.40 gäller för att lagra icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är

1. mer än 10 ton men högst 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller

2. mer än 10 ton men högst 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.

Anmälningsplikt C och verksamhetskod 90.40 gäller för att lagra icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är

1. mer än 10 ton men högst 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål,

2. mer än 10 ton men högst 500 ton blandat bygg- och rivningsavfall (avfallstyp 17 09 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen 2020:614) eller lättfraktion och stoft (avfallstyp 19 10 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen 2020:614), eller

3. mer än 10 ton men högst 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.

Lagring inför och efter mekanisk bearbetning och sortering

56 a §

Tillståndsskyldighet B och verksamhetskod 90.X gäller för att lagra icke-farligt avfall som består av blandat bygg- och rivningsavfall (avfallstyp 17 09 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen 2020:614) eller lättfraktion och stoft (avfallstyp 19 10 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen 2020:614) inför eller efter mekanisk bearbetning eller sortering, om mängden avfall vid något tillfälle är mer än 500 ton.

56 b §

Anmälningsskyldighet C och verksamhetskod 90.X gäller för att lagra icke-farligt avfall som består av blandat bygg- och rivningsavfall (avfallstyp 17 09 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen 2020:614) eller lättfraktion och stoft (avfallstyp 19 10 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen (2020:614) inför eller efter mekanisk bearbetning eller

sortering, om mängden avfall är högst 500 ton vid något tillfälle.

Synpunkter:

Som förslaget till lagstiftning är utformat enligt 29 kap. 49 § verksamhetskod 90.40 och 56 b § verksamhetskod 90.X kan en verksamhet vid enskilt tillfälle lagra som en del av att samla in 500 ton blandat bygg- och rivningsavfall eller lättfraktion och stoft samt även vid enskilt tillfälle lagra 500 ton blandat bygg- och rivningsavfall eller lättfraktion och stoft inför eller efter mekanisk bearbetning eller sortering.

Det innebär att en verksamhetsutövare kan bedriva anmälningsskyldig verksamhet där den vid enskilt tillfälle på sin anläggning kan samtidigt lagra 1000 ton blandat bygg- och rivningsavfall eller lättfraktion och stoft. Enligt beskrivning och motivering från Naturvårdsverket i skrivelsen i

förhållande till utformning av lagförslagen är det otydligt om Naturvårdsverket har för avsikt att verksamhetsutövare ska kunna samtidigt lagra 1000 ton blandat bygg- och rivningsavfall eller lättfraktion och stoft i en anmälningspliktig verksamhet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft 1 januari 2025.
2. För verksamheter som har påbörjats före ikraftträdandet och inte omfattas av tillstånd eller tillståndsplikt enligt tidigare bestämmelser men blir tillståndspliktiga genom denna förordning ska verksamhetsutövaren senast den 1 januari 2026 ge in en ansökan om tillstånd till tillståndsmyndigheten. Verksamheten får därefter fortsätta att bedrivas till dess att ansökan har prövats slutligt, om inte tillståndsmyndigheten eller tillsynsmyndigheten beslutar något annat.
3. En anmälningspliktig verksamhet som bedrivs vid ikraftträdandet och som enligt äldre föreskrifter inom ramen för anmälningsplikt får lagra större mängd blandat bygg- och rivningsavfall (avfallstyp 17 09 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen 2020:614) eller lättfraktion och stoft (avfallstyp 19 10 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen 2020:614) inför eller efter sortering, mekanisk bearbetning eller som del av att samla in avfallet än vad som gäller enligt de nya föreskrifterna får fortsätta verksamheten utan att göra en ny anmälan till och med den 1 januari 2026. Om verksamheten efter detta datum ska lagra blandat bygg- och rivningsavfall (avfallstyp 17 09 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen) eller lättfraktion och stoft (avfallstyp 19 10 04 i bilaga 3 i avfallsförordningen) inför eller efter sortering, mekanisk bearbetning eller som del av att samla in avfallet i sådan mängd att anmälningsplikt gäller enligt de nya föreskrifterna krävs en ny anmälan för att fortsätta verksamheten. Om en anmälan har gjorts till tillsynsmyndigheten före den 1 januari 2026 får verksamheten dock fortsätta till dess att handläggningen av anmälan avslutats, om tillsynsmyndigheten inte bestämmer annat.

Synpunkter:

Det kan ifrågasättas varför verksamhetsutövare ska lämna in nya anmälningar för de verksamheter som kommer omfattas av verksamhetskod 90.40 enligt 29 kap. 49 § punkt 2 eller verksamhetskod 90.X enligt 56 b §. Tillsynsmyndigheten bör istället kunna fatta ett beslut som begränsar den mängd blandat bygg- och rivningsavfall eller lättfraktion och stoft som får lagras i verksamheten per enskilt tillfälle. Om tillsynsmyndigheten anser att skyddsåtgärderna/försiktighetsmått behöver ses över bör den även kunna förelägga om detta.

Som förslaget till lagstiftning nu är utformat kommer det medföra ett stort resursbehov för verksamhetsutövare och berörda myndigheter för att hantera nya anmälningar.

De kostnader som Naturvårdsverket presenterat för verksamhetsutövare samt tidsåtgång för anmälningar respektive tillstånd kan ifrågasättas. Källan som Naturvårdsverket presenterar avseende kostnader för konsulter är från 2006 och därmed inte representativ då kostnaden på grund av inflation m.m. är mycket högre. Konsekvensutredningen blir därmed även bristfällig. På grund av höga kostnader för att söka tillstånd kan, som Naturvårdsverket påpekar i sin skrivelse, det bli ännu större skillnad i kostnad mellan att lämna sitt avfall till en seriös aktör som följer kraven och en oseriös/kriminell aktör som bedriver sin verksamhet utanför lagens ramar. En fungerande tillsyn är därmed mycket viktig.

Enligt Naturvårdsverkets förslag till lagstiftning samt ikraftträdande- och övergångsbestämmelser är det otydligt om en verksamhetsutövare som har anmälningsskyldig verksamhet där den på något sätt får lagra mer än 500 ton av de aktuella avfallsslagen behöver inkomma med en ny anmälan om den inte har för avsikt att fortsättningsvis lagra blandat bygg- och rivningsavfall eller lättfraktion och stoft. Förslagen till lagstiftning bör göras tydligare i denna del.

Ragn-Sells vill även påpeka att det bör vara tydligare i föreslagen lagstiftning huruvida en ny anmälan som kommer krävas efter den 1 januari 2026, ska gälla enbart lagring (49 § p 2, 56 b §) eller om den nya anmälan även ska omfatta övrig verksamhet som eventuellt bedrivs vid en anläggning och omfattas av tidigare anmälan. Om förslagen till lagstiftning tas vidare som de nu är utformade anser Ragn-Sells att övergångsbestämmelserna behöver förtydligas i denna del samt att i så fall endast verksamhet enligt (49 § p 2 och 56 b §) behöver anmälas på nytt.

Utökade krav vid anmälan av lagringsverksamhet

1.2.1 Förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Föreslagen lydelse

25 x §

En anmälan som avser en verksamhet som lagrar icke-farligt eller farligt avfall som en

*del av att samla in det och som omfattas av
29 kap. 49 eller 51 §§ miljöprövnings-
förordningen (2013:251) ska, utöver det
som anges i 25 §, innehålla*

- 1. uppgifter om de typer av avfall och
mängder avfall som ska lagras,*
- 2. uppgifter om hur avfallet kommer att
lagras,*
- 3. uppgifter om de största mängder avfall
som vid något tillfälle ska lagras,*
- 4. förslag till skyddsåtgärder och andra
försiktighetsmått som behövs med hänsyn
till verksamheten, den plats som
verksamheten bedrivs på och andra
omständigheter,*
- 5. förslag till åtgärder för övervakning
och kontroll av verksamheten, och*
- 6. förslag till åtgärder som behövs i fråga
om avslutning av verksamheten och
efterbehandling.*

Synpunkter:

Det förefaller mycket oklart hur omfattande uppgifter och mer exakt vilka uppgifter som en anmälan ska innefatta. Naturvårdsverket resonerar inte något i sin skrivelse om mer exakt vilka uppgifter som en anmälan ska innefatta. Det är därför mycket svårt att bedöma konsekvenser av förslaget samt yttra sig om förslaget mer än att det förefaller osäkert för verksamhetsutövare vilka uppgifter som ska lämnas i en anmälan.

I skrivelsen framgår det däremot att en vägledning ska tas fram av Naturvårdsverket. Vägledningen kommer vara mycket viktig för att verksamhetsutövare inte ska bli ålagda alltför långtgående eller otydliga krav.

27 x §

Den myndighet som handlägger ett anmälningsärende som avses i 25x § ska, när ärendet är tillräckligt utrett, förelägga om försiktighetsmått eller förbud om ärendet avser en sådan verksamhet som lagrar icke-farligt eller farligt avfall som en del av att samla in det och verksamhetsutövaren inte föreläggs att ansöka om tillstånd. Ett föreläggande om försiktighetsmått ska innehålla uppgifter om de

1. typer av avfall och mängder avfall som får lagras,

2. sätt som avfallet får lagras,

3. största mängder avfall som vid något tillfälle får lagras,

4. tekniska krav och eventuella övriga krav som är relevanta för platsen i fråga,

5. skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som behövs med hänsyn till verksamheten, den plats som verksamheten bedrivs på och andra omständigheter,

6. åtgärder som behövs för att övervaka

och kontrollera verksamheten, och

7. åtgärder som behövs i fråga om avslutning av verksamheten och efterbehandling.

Synpunkter:

Samma som föregående.

Förtydligande att utsortering av bygg- och rivningsavfall enligt 3 kap. 10 § avfallsförordningen ska ske på den plats där avfallet uppkom

1.3.1 Förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

10 §

Den som producerar bygg- och rivningsavfall ska, utöver vad som gäller enligt andra bestämmelser i detta kapitel, sortera ut åtminstone följande avfallsslag och förvara dem skilda från varandra och från annat avfall:

1. trä,
2. mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten,
3. metall,
4. glas,
5. plast, och
6. gips.

Den som producerar bygg- och rivningsavfall ska, utöver vad som gäller enligt andra bestämmelser i detta kapitel, *på den plats där avfallet uppkom* sortera ut åtminstone följande avfallsslag och förvara dem skilda från varandra och från annat avfall:

1. trä,
2. mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten,
3. metall,
4. glas,
5. plast, och
6. gips.

Synpunkter:

Inte några synpunkter.

Ragn-Sells önskar förutom ovan synpunkter även lämna en generell kommentar kring vikten av att även beakta ekonomisk säkerhet vid anmälan

Krav på ekonomisk säkerhet för såväl anmälnings- som tillståndspliktiga verksamheter kan vara en verksam åtgärd för att undvika att aktörer som är oseriösa eller saknar tillräckliga resurser startar verksamhet inom avfallsområdet. Den ekonomiska säkerheten minskar även samhällets kostnader för avveckling av verksamheter som stoppats eller övergivits.

Remiss av Naturvårdsverkets skrivelse Minska risken
att systemet med anmälningsplikt utnyttjas för
avfallsbrottslighet

Väderholmens gård, Sollentuna
2024-02-22

Miranda Jensen, miljöchef Ragn-Sells